

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
UNII EUROPEJSKIEJ

SPRAWOZDANIE ROCZNE ZA ROK 2016

PANORAMA ROKU

SPRAWOZDANIE ROCZNE
ZA ROK **2016**

PANORAMA ROKU

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
2925 LUKSEMBURG
LUKSEMBURG
TEL. +352 4303-1

SĄD
2925 LUKSEMBURG
LUXEMBOURG
TEL. +352 4303-1

Trybunał w Internecie: curia.europa.eu

Powielanie jest dozwolone pod warunkiem podania źródła. Zdjęcia mogą być powielane wyłącznie w kontekście niniejszej publikacji. Wykorzystywanie w innych celach wymaga uzyskania zgody Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Inne liczne informacje na temat Unii Europejskiej są dostępne w portalu Europa (<http://europa.eu>).

Luksemburg:

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej /

Dyrekcja ds. Komunikacji – Wydział Publikacji i Mediów Elektronicznych

Urząd Publikacji Unii Europejskiej

Print	ISBN 978-92-829-2298-9	ISSN 2467-138X	doi:10.2862/680761	QD-AQ-17-001-PL-C
PDF	ISBN 978-92-829-2269-9	ISSN 2467-1614	doi:10.2862/982286	QD-AQ-17-001-PL-N
E-Book	ISBN 978-92-829-2379-5	ISSN 2467-1614	doi:10.2862/454593	QD-AQ-17-001-PL-E

© Unia Europejska, 2017

Photos © Georges Fessy

Photos © Gediminas Karbauskis

Printed in Belgium

WYPRODUKOWANO NA PAPIERZE BIELONYM BEZ UŻYCIA CHLORU PIERWIASTKOWEGO (ECF).

SPIS TREŚCI

Przedmowa prezesa	5
1. Rok 2016 w skrócie	6
a // Rok w ilustracjach	7
b // Rok w liczbach	14
2. Działalność sądownicza	16
a // Powrót do najważniejszych wyroków z tego roku	17
b // Kluczowe dane liczbowe dotyczące działalności sądowniczej	26
3. Rok otwartości i wymiany	32
a // Ważne wydarzenia	33
b // Kluczowe liczby	35
4. Administracja w służbie sprawiedliwości	38
a // Sprawna, nowoczesna i wielojęzyczna administracja	39
b // Liczby i projekty	40
5. Spojrzenie w przyszłość jakoś wymiaru sprawiedliwości: nieustanne wyzwanie	46
6. Śledzenie aktualności dotyczących instytucji	48

PRZEDMOWA PREZESA

W 2016 r. nasza instytucja weszła w nową fazę swojego istnienia. Dwa z trzech etapów reformy struktury sądowej Unii przyjętej w 2015 r. zostały wprowadzone w życie: duża liczba dodatkowych sędziów dołączyła do Sądu, który ze swej strony przejął kompetencje rozwiązane go Sądu do spraw Służby Publicznej.

Nigdy w czasie istnienia tej instytucji sędziowie państw członkowskich nie przedłożyli tylu pytań, aby móc lepiej interpretować i stosować prawo Unii. Odzwierciedla to nie tylko wolę sądów krajowych, by prawidłowo stosować prawo Unii dzięki mechanizmom współpracy przewidzianym w traktatach, lecz także zaufanie, jakim darzą Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Jednocześnie czas trwania postępowań wykazuje w dalszym ciągu tendencję spadkową z korzyścią dla obywateli i przedsiębiorstw, które potrzebują pewności prawa. Ubiegły rok odznaczył się zresztą bardzo intensywną działalnością sądową (ponad 1600 zamkniętych spraw). W znacznej liczbie wyroków zostały rozstrzygnięte kwestie związane z głównymi wyzwaniami, jakim musi obecnie stawić czoła Unia (terroryzm, kryzys migracyjny, kryzys bankowy i finansowy...), lecz także problemy, które dotyczą codziennego życia wszystkich obywateli.

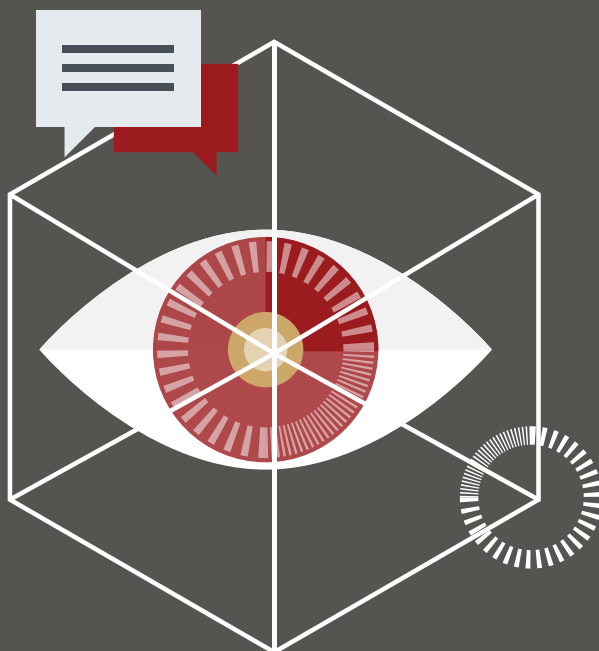
Na marginesie tych liczb chciałbym wreszcie przypomnieć wydarzenie zorganizowane w naszej instytucji 11 listopada, w dniu upamiętniającym zawieszenie broni, które zakończyło I wojnę światową. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej oraz prezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyszli na spotkanie około 250 licealistom, aby w nieformalny sposób wymienić z nimi poglądy i porozmawiać o przebiegu ich nauki oraz o wielu bieżących tematach europejskich. Tego rodzaju wydarzenia są szczególnie mile widziane i owocne w tych burzliwych czasach konstrukcji europejskiej, gdy moralnym obowiązkiem jest zachowanie zdecydowanie optymistycznego nastawienia i sporej ufności w przyszłość.

A handwritten signature in blue ink, reading 'K. Lenaerts', with a long horizontal flourish extending to the right.

Koen **LENAERTS**
Prezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

1

ROK 2016
W SKRÓCIE

A // ROK W ILUSTRACJACH

“

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest jedną z siedmiu instytucji europejskich.

Jako organ sądowy Unii ma on za zadanie zapewniać poszanowanie prawa europejskiego poprzez czuwanie nad jednolitą interpretacją i jednolitym stosowaniem traktatów. Za pomocą swojego orzecznictwa instytucja ta przyczynia się do ochrony wartości Unii i współtworzy konstrukcję europejską.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej składa się z dwóch sądów: „Trybunału Sprawiedliwości” i „Sądu Unii Europejskiej”.

18 stycznia

Wernisaż wystawy „70 lat temu: proces norymberski. Tłumaczenie symultaniczne, od pionierów do współczesności”

7 marca

Wizyta delegacji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Trybunale

16 marca

Wyrok Dextro Energy

13 kwietnia

Objęcie funkcji przez siedmiu nowych sędziów Sądu w ramach reformy

6 czerwca

Wniesienie do Trybunału sprawy Uber

8 czerwca

Objęcie funkcji przez trzech nowych członków Sądu

26 i 29 czerwca

Wniesienie do Sądu spraw Ville de Paris i Ville de Bruxelles przeciwko Komisji

27 czerwca

Położenie pierwszego kamienia pod budowę trzeciej wieży

6 lipca

Częściowe odnowienie składu Trybunału Obrachunkowego

31 sierpnia

Włączenie Sądu do spraw Służby Publicznej do Sądu i przeniesienie właściwości

19 września

Objęcie funkcji przez nowego rzecznika generalnego Trybunału Sprawiedliwości, częściowe odnowienie składu Sądu i objęcie funkcji przez sześciu nowych sędziów Sądu w ramach reformy

20 i 21 września

Wybór prezesa, wiceprezesa i prezesów izb Sądu

30 września

Wizyta Europejskiego Inspektora Ochrony Danych w Trybunale

6 października

Odnowienie mandatu sekretarza Sądu

9 listopada

Wniesienie do Sądu spraw Apple

11 listopada

„Bâtisseurs d’Europe” (budowniczowie Europy), dialog z młodzieżą

30 listopada

Częściowe odnowienie składu Trybunału Obrachunkowego

14 grudnia

Uroczyste zobowiązanie członka Komisji Europejskiej Juliana Kinga

15 grudnia

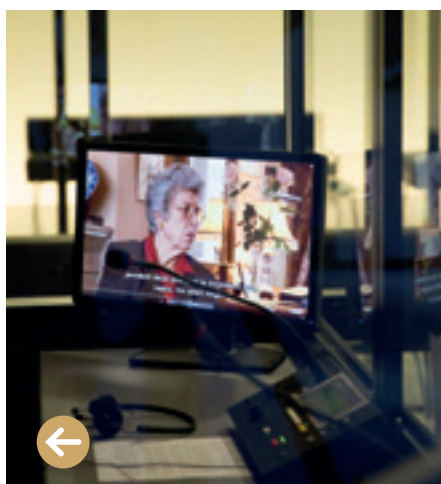
Wyrok Depesme

21 grudnia

Wyrok Tele2 Sverige

18 stycznia – 30 kwietnia**Wystawa „70 lat temu: proces norymberski. Tłumaczenie symultaniczne, od pionierów do współczesności”**

Wystawa eksponowana przez 3 miesiące w Trybunale oddała hołd tłumaczom ustnym z Norymbergi, pionierom tłumaczenia symultanicznego. Opisywała ona życie dwudziestu pięciu tłumaczy ustnych w historycznym i technicznym kontekście procesu i przedstawiała – za pomocą szeregu dokumentów i przedmiotów, przodków dzisiejszego wyposażenia – ewolucję zawodu, który się następnie rozwinął w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej i w innych sądach międzynarodowych.

7 marca**Wizyta delegacji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Trybunale**

Spotkanie wpisuje się w ramy długoletniej współpracy między dwoma trybunałami europejskimi. Członkowie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zbierają się bowiem regularnie, w Luksemburgu lub w Strasburgu, w celu wymiany poglądów na temat rozwoju orzecznictwa w zakresie praw podstawowych.

16 marca**Wyrok Dextro Energy: oświadczenia zdrowotne i kostki dekstrozy**

Od 2006 r. rozporządzenie europejskie ustanawia zharmonizowane przepisy w całej Unii odnoszące się do stosowania oświadczeń zdrowotnych dotyczących żywności. Zdaniem Sądu nie można zezwolić na stosowanie wielu oświadczeń zdrowotnych używanych przez znak towarowy „Dextro Energy” w etykietowaniu i w reklamie w związku z glukozą zawartą w jego produktach (T-100/15).

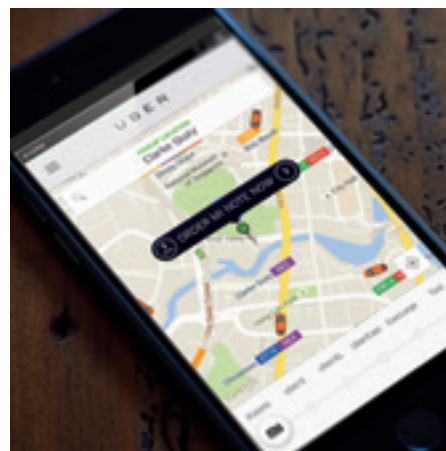
[zob. strona 23]**Objęcie funkcji przez siedmiu nowych sędziów Sądu i częściowe odnowienie składu Sądu do spraw Służby Publicznej**

Pierwszy etap wprowadzenia w życie **reformy Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**. Reforma ta przewiduje zwiększenie liczby sędziów w Sądzie i przekazanie mu całej działalności Sądu do spraw Służby Publicznej. Pięciu nowych sędziów zostało mianowanych do dnia 31 sierpnia 2016 r.: Constantinos Iliopoulos (Grecja), Dean Spielmann (Luksemburg), Zoltán Csehi (Węgry), Nina Półtorak (Polska) i Anna Marcoulli (Cypr). Dwóch innych sędziów, Leopoldo Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín (Hiszpania) i Virgilijus Valančius (Litwa) zostało mianowanych do Sądu na okres od 13 kwietnia 2016 r. do 31 sierpnia 2019 r. Liczba sędziów w Sądzie zwiększyła się zatem z 28 do 35.

Ponadto João Sant'Anna (Portugalia) i Alexander Kornezov (Bułgaria) zostali mianowani sędziami do Sądu do spraw Służby Publicznej do momentu przeniesienia właściwości tego sądu na Sąd, co nastąpiło w dniu 1 września 2016 r.

6 czerwca**Wniesienie do Trybunału sprawy Uber**

Czy państwo członkowskie takie jak Francja może ścigać karnie działalność spółki Uber bez uprzedniego zgłoszenia projektu ustawy Komisji (C-320/16)?

8 czerwca**Objęcie funkcji przez trzech nowych sędziów Sądu**

Dalsze wykonywanie reformy: złożenie ślubowania przez Petera George'a Xuereba (Malta), Fredrika Schalina (Szwecja) i Inge Reine (Łotwa). Liczba sędziów w Sądzie zwiększyła się zatem do 38.

26 i 29 czerwca**Wniesienie do Sądu
spraw Ville de Paris
i Ville de Bruxelles**

Ville de Paris (miasto Paryż) wniosło o stwierdzenie nieważności rozporządzenia, którym Komisja złagodziła próg emisji tlenu azotu pochodzących z pojazdów z silnikiem Diesla (T-339/16). Ville de Bruxelles (miasto Bruksela) poszło jego śladem trzy dni później (T-352/16).

27 czerwca**Położenie pierwszego
kamienia pod budowę
trzeciej wieży**

Rozpoczęcie robót związanych z budową trzeciej wieży. Ten ważny projekt nieruchomościowy pozwoli ostatecznie zgromadzić całość personelu instytucji w jednym miejscu. Pergamin dokumentujący położenie tego pierwszego kamienia, które oznacza piąte rozszerzenie Trybunału, został zakopany w obecności luksemburskiego ministra ds. zrównoważonego rozwoju i infrastruktury François Bauscha, luksemburskiego ministra sprawiedliwości Félix Braza i prezesa Trybunału Koena Lenaerts.

6 lipca i 30 listopada**Nowi członkowie
Trybunału
Obrachunkowego**

W dniu 6 lipca **pięciu** nowych członków Europejskiego Trybunału Obrachunkowego złożyło ślubowanie: Janusz Wojciechowski (Polska), Samo Jereb (Słowenia), Jan Gregor (Republika Czeska), Mihails Kozlovs (Łotwa) i Rimantas Šadžius (Litwa). W dniu 30 listopada ślubowanie złożyło także **dwóch** innych członków: Leo Brincat (Malta) i João Figueiredo (Portugalia). Złożenie ślubowania przez nowych członków odbywa się przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

31 sierpnia**Włączenie Sądu do
spraw Służby Publicznej
do Sądu i przeniesienie
właściwości**

Sąd do spraw Służby Publicznej, utworzony w 2004 r., zaprzestał swojej działalności w ramach reformy struktury sędziowskiej Unii Europejskiej. Sprawy zawisłe w owym momencie zostały przekazane Sądowi, który od dnia 1 września jest sądem właściwym do orzekania w przedmiocie skarg dotyczących służby publicznej.

19 września**Objęcie funkcji przez nowego rzecznika generalnego Trybunału Sprawiedliwości, częściowe odnowienie Sądu i objęcie funkcji przez sześciu nowych sędziów Sądu**

Trybunał Sprawiedliwości przyjął do swego grona jedenastego rzecznika generalnego, Evgeniego Tancheva (Bułgaria), podczas gdy w tym samym czasie nastąpiła zmiana składu Sądu w ramach trzyletniego odnawiania składu i jego zwiększenia. Ślubowanie złożyli Ezio Perillo (Włochy), René Barents (Niderlandy), Ricardo da Silva Passos (Portugalia), Paul Nihoul (Belgia), Barna Berke (Węgry), Jesper Svenningsen (Dania), Ulf Christophe Öberg (Szwecja), Octavia Spineanu-Matei (Rumunia), Maria José Costeira (Portugalia), Jan Passer (Republika Czeska), Krystyna Kowalik-Bańczyk (Polska) i Alexander Kornezov (Bułgaria). Liczba sędziów zasiadających w Sądzie zwiększyła się do 44.

20 i 21 września**Wybór prezesa, wiceprezesa i prezesów izb Sądu**

W następstwie częściowego odnowienia członków Sądu Marc Jaeger (Luksemburg), prezes od 2007 r., został wybrany przez pozostałych sędziów na czwartą kadencję, która zakończy się w dniu 31 sierpnia 2019 r. Marc van der Woude (Niderlandy), sędzia Sądu od 2010 r., został wybrany na wiceprezesa na trzyletnią kadencję.

Na prezesów izb na okres trzech lat zostali wybrani: Irena Pelikánová (Republika Czeska), Miro Prek (Słowenia), Sten Frimodt Nielsen (Dania), Heikki Kanninen (Finlandia), Dimitrios Gratsias (Grecja), Guido Berardis (Włochy), Vesna Tomljenović (Chorwacja), Anthony Michael Collins (Irlandia) i Stéphane Gervasoni (Francja).

30 września**Wizyta Europejskiego Inspektora Ochrony Danych**

Europejski Inspektor Ochrony Danych (EIOD), Giovanni Buttarelli, jest odpowiedzialny za zapewnienie, by instytucje Unii przestrzegały ścisłych przepisów dotyczących ochrony życia prywatnego obywateli przy przetwarzaniu danych osobowych. Przetwarzanie to obejmuje zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, wyszukiwanie, przekazywanie, blokowanie i usuwanie takich danych jak pochodzenie etniczne, opinie polityczne, religia, dane na temat zdrowia, orientacja seksualna etc. W ramach powierzonych im misji instytucje są obowiązane przetwarzać dane osobowe, które są im przekazywane przez obywateli w formie elektronicznej, pisemnej lub wizualnej.

6 października

Odnowienie mandatu sekretarza Sądu

Mandat Emmanuela Coulona, sekretarza Sądu od 2005 r., został odnowiony na okres kończący się w dniu 5 października 2023 r.

9 listopada

Wniesienie do Sądu spraw Apple

Irlandia wniosła do Sądu o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji, w której instytucja ta nakazała jej odzyskanie od Apple nielegalnych korzyści podatkowych na rekordową kwotę 13 miliardów euro (T-778/16). Apple także wniosła do Sądu podobną skargę w dniu 19 grudnia (T-892/16).

11 listopada

„Budowniczym Europy”, dialog z młodzieżą

Licealiści pochodzący z różnych państw członkowskich spotkali się z Martinem Schulzem – przewodniczącym Parlamentu Europejskiego, Jean-Claudem Junckerem – przewodniczącym Komisji Europejskiej i Koenem Lenaertsem – prezesem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

14 grudnia

Uroczyste zobowiązanie członka Komisji Europejskiej

Komisarz europejski Julian King wypowiedział przed Trybunałem uroczyste zobowiązanie przewidziane w traktatach. Jest on odpowiedzialny za portfel „Unii bezpieczeństwa”.

15 grudnia

Wyrok Depesme: dzieci z rodzin zrekonstruowanych

Pasierb pracownika przygranicznego pozostającego w związku małżeńskim lub w zarejestrowanym związku partnerskim na podstawie PACS-u może domagać się przywilejów socjalnych, pod warunkiem że rodzic przybrany faktycznie uczestniczy w kosztach jego utrzymania (od C-401/15 do C-403/15).

[zob. strona 17]

21 grudnia

Wyrok Tele2 Sverige: przechowywanie danych dotyczących życia prywatnego

Państwa członkowskie nie mogą nakładać na dostawcę usług łączności elektronicznej ogólnego obowiązku przechowywania metadanych (C-203/15).

B // ROK W LICZBACH

Instytucja w 2016 r.

BUDŻET W 2016 R.

380
MILIONÓW EURO

75
SĘDZIÓW

11
RZECZNIKÓW
GENERALNYCH

pochodzących z **28** państw
członkowskich

2168

urzędników i innych
pracowników

864
(40 %)
mężczyzn

1304
(60 %)
kobiet

Ze statystycznego punktu widzenia rok 2016 odznaczył się bardzo intensywną działalnością sądowniczą. Wprowadzie całkowita liczba spraw wniesionych w 2016 r. (1604 sprawy) była nieco niższa od liczby spraw wniesionych w 2015 r., jednak liczba spraw zamkniętych w 2016 r. pozostała na wysokim poziomie (1628 spraw).

To obciążenie pracą znalazło też odbicie w działalności służb administracyjnych, które wspierają na co dzień sądy.

Rok sądowy

(wszystkie sądy łącznie)

1 604

sprawy wniesione

1 628

spraw rozstrzygniętych

142 988

pism procesowych wpisanych
do rejestrów sekretariatów

Średni czas trwania
postępowań:

16,7

miesiąca

Trybunał Sprawiedliwości
Sąd

14,7
18,7

2 840

komunikatów sądowych
opublikowanych
w Dzienniku Urzędowym
Unii Europejskiej

1 160 000

przetłumaczonych stron

602

rozprawy i posiedzenia,
na których skorzystano
z tłumaczenia
symultanicznego

74

tłumaczy
konferencyjnych
obsługujących rozprawy
i spotkania

Rok instytucjonalny

Ponad

1 900

sędziów krajowych
goszczonych
w Trybunale
w ramach
seminariów lub
szkoleń

16 000

gości

- prawnicy
- dziennikarze
- studenci
- obywatele

73

wydarzenia
protokolarne

2

DZIAŁALNOŚĆ SĄDOWNICZA

A // POWRÓT DO NAJWAŻNIEJSZYCH WYROKÓW Z TEGO ROKU

OBYWATELSTWO EUROPEJSKIE I WSPÓLNA PRZESTRZEŃ SPRAWIEDLIWOŚCI

Unia Europejska oferuje swoim obywatelom przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości bez wewnętrznych granic. Obywatele UE mogą zatem co do zasady podróżować, pracować i żyć w dowolnym państwie członkowskim. W 2016 r. Trybunał Sprawiedliwości miał okazję sprecyzować warunki, na jakich obywatele, którzy korzystają z tych swobód, mają prawo do świadczeń państwowych takich jak świadczenia socjalne lub stypendia. Ponadto zinterpretował on prawo Unii w kontekście transgranicznej walki z przestępczością.

Rodzina hiszpańska osiedliła się w Niemczech w dwóch następujących po sobie etapach: najpierw matka i córka, a następnie ojciec i syn. Tym dwóm ostatnim członkom rodziny odmówiono niemieckich świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania przez pierwsze trzy miesiące ich pobytu. W momencie ich przyjazdu do Niemiec matka znalazła już jednak pracę i dzieci uczęszczały do szkoły w trakcie tych trzech miesięcy, o których mowa. Trybunał Sprawiedliwości potwierdził w każdym razie, że państwa członkowskie mogą odmówić przyznania niektórych **świadczeń socjalnych** obywatelom innych państw członkowskich przez okres pierwszych trzech miesięcy ich pobytu i uściślił, że odmowa przyznania danych świadczeń nie zakłada przeprowadzenia indywidualnej oceny. (Wyrok García Nieto z dnia 25 lutego 2016 r., C-299/14)

W 2013 r. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że dzieci pracownika przygranicznego mogą ubiegać się o stypendium w państwie członkowskim, w którym pracownik wykonuje swoją działalność. W 2016 r. wyjaśnił, że pojęcie „dziecka” obejmuje także

dzieci przybrane pracownika przygranicznego pozostającego w związku małżeńskim lub w zarejestrowanym związku partnerskim na podstawie PACS-u z jednym z rodziców dziecka. Niemniej dane dziecko może domagać się stypendium lub innego przywileju socjalnego w państwie członkowskim jedynie wtedy, gdy jego rodzic przybrany faktycznie uczestniczy w kosztach jego utrzymania. (Wyrok z dnia 15 grudnia 2016 r., *Depesme i in.*, od C-401/15 do C-403/15)

W „strefie Schengen” (22 państwa członkowskie funkcjonujące w zakresie podróży międzynarodowych jako jednolity obszar bez kontroli na granicach wewnętrznych) osoba nie może być ścigana lub ukarana dwukrotnie za to samo przestępstwo. A zatem osoba, która została skazana i odbyła karę bądź która została ostatecznie uniewinniona w jednym z państw Schengen może przemieszczać się w obrębie tego obszaru, nie obawiając się ścigania za te same czyny w innym państwie Schengen.

W odpowiedzi na pytanie zadane przez sąd niemiecki Trybunał Sprawiedliwości wyjaśnił, że zasada ta nie obowiązuje w przypadkach, w których pierwsze postępowania karne zostały zamknięte bez przeprowadzenia szczegółowego dochodzenia. W niniejszym przypadku prokurator polski zamknął postępowanie przygotowawcze wszczęte przeciwko jednemu z polskich obywateli, ponieważ odmówił składania wyjaśnień, a pokrzywdzony oraz świadek mieszkali w Niemczech, tak że nie mogli zostać przesłuchani. (Wyrok *Kossowski* z dnia 29 czerwca 2016 r., C-486/14)

Inny sąd niemiecki zwrócił się także do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy organy niemieckie powinny wykonać **europejskie nakazy aresztowania** pochodzące z Rumunii i z Węgier (państw, które zgodnie z oświadczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka naruszają prawa podstawowe z powodu

przeludnienia ich zakładów karnych). Wykonanie europejskiego nakazu aresztowania powinno zostać odroczone, jeżeli istnieje rzeczywiste niebezpieczeństwo nieludzkiego lub poniżającego traktowania z powodu warunków pozbawienia wolności osoby w państwie członkowskim, które wydało nakaz. Jeśli nie można wykluczyć istnienia tego niebezpieczeństwa w rozsądnym terminie, organ odpowiedzialny za wykonanie nakazu powinien umorzyć postępowanie w sprawie przekazania. (Wyrok *Aranyosi i Căldăraru* z dnia 5 kwietnia 2016 r., sprawy połączone C-404/15 i C-659/15 PPU)

Wreszcie w odpowiedzi na pytanie sądu najwyższego Łotwy z zakresu **ekstradycji** Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że państwo członkowskie nie jest zobowiązane przyznać każdemu obywatelowi Unii takiej samej ochrony przed ekstradycją jak ochrona przyznawana jego własnym obywatelom. Estończykowi Aleksejowi Petruhhinowi zarzucono w Rosji usiłowanie wprowadzenia do obrotu środków odurzających. Osoba ta, poszukiwana przez Interpol, została zatrzymana na Łotwie, która zamierzała uwzględnić rosyjski wniosek o ekstradycję. Aleksei Petruhhin powołał się wówczas na zakaz ekstradycji Łotysza, z którego to zakazu powinien on móc także korzystać jako obywatel Unii. W każdym razie o ile państwo członkowskie, do którego wpłynął wniosek o ekstradycję, może prowadzić postępowanie karne przeciwko własnym obywatelom w odniesieniu do ciężkich przestępstw popełnionych poza jego terytorium, o tyle co do zasady nie jest ono właściwe, gdy ani sprawca, ani pokrzywdzony nie mają obywatelstwa tego państwa członkowskiego. Ekstradycja umożliwia zatem zapobieganie temu, aby takie przestępstwa pozostały bez kary. Niemniej jednak przed przystąpieniem do ekstradycji dane państwo członkowskie powinno dokonać wymiany informacji z państwem członkowskim pochodzenia i umożliwić mu zwrócenie się z wnioskiem o przekazanie jego obywatela w celu wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego. (Wyrok *Petruhhin* z dnia 6 września 2016 r., C-182/15)

PRAWA I OBOWIĄZKI MIGRANTÓW

Prawo Unii ustanawia przepisy, które służą uprzywilejowaniu połączenia z członkami rodziny, którzy nie są obywatelami Unii Europejskiej. Państwa członkowskie muszą przykładowo zezwolić na wjazd i pobyt małżonka członka rodziny rozdzielonej z poszanowaniem określonych warunków. Członek rodziny rozdzielonej musi udowodnić, że dysponuje stabilnymi i regularnymi środkami, które wystarczają do jego utrzymania oraz członków jego rodziny, bez korzystania z systemu pomocy społecznej państwa członkowskiego, w którym zamieszkuje.

W odpowiedzi na pytanie sądu hiszpańskiego Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że dyrektywa w sprawie **łączenia rodzin** umożliwia okresową ocenę **zmian w zakresie środków utrzymania** członka rodziny rozdzielonej po dniu złożenia wniosku o połączenie rodziny. Właściwy organ krajowy może zatem dokonać perspektywicznej oceny środków, aby upewnić się, że członek rodziny rozdzielonej i członkowie jego rodziny nie staną się w trakcie ich pobytu obciążeniem dla systemu pomocy społecznej danego państwa członkowskiego. (Wyrok Khachab z dnia 21 kwietnia 2016 r., C-558/14)

Zgodnie z dyrektywą Unii „ochrona uzupełniająca” może zostać przyznana obywatelom państw trzecich, którzy nie kwalifikują się jako uchodźcy, lecz w odniesieniu do których istnieją poważne i udowodnione podstawy, że potrzebują ochrony

międzynarodowej. Państwa członkowskie muszą umożliwić osobom, którym przyznały taki status, swobodne przemieszczanie się na ich terytorium na takich samych warunkach co innym obywatelom państw trzecich, którzy zamieszkują legalnie w Unii Europejskiej.

W Niemczech, gdy beneficjenci ochrony uzupełniającej pobierają świadczenia socjalne, ich zezwolenie na pobyt wiąże się z obowiązkiem zamieszkania w określonym miejscu. W odpowiedzi na pytanie dotyczące zgodności prawa niemieckiego z prawem Unii Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że państwo członkowskie może poddać beneficjentów **ochrony uzupełniającej** obowiązkowi w zakresie miejsca zamieszkania w celu wspierania ich integracji, jeżeli są narażeni na większe trudności integracyjne niż obywatele państw trzecich, którzy zamieszkują legalnie w państwie członkowskim. (Wyrok Alo i Osso z dnia 1 marca 2016 r., sprawy połączone, C-443/14 i C-444/14)

Prawo Unii ustanawia także kryteria i mechanizmy w celu ustalenia państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich (rozporządzenie Dublin III).

Trybunał Sprawiedliwości, poproszony przez sąd węgierski o dokonanie wykładni tego rozporządzenia, potwierdził, że państwo członkowskie może **wysłać osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową do bezpiecznego państwa trzeciego**, niezależnie od tego, czy chodzi o państwo członkowskie odpowiedzialne za rozpatrzenie jej wniosku. Pewien Pakistańczyk wjechał nielegalnie na terytorium Węgier z Serbii. Po pierwszym wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonym na Węgrzech opuścił on miejsce pobytu, które zostało mu wyznaczone przez władze węgierskie. Następnie został zatrzymany

w Republice Czeskiej podczas próby przedostania się do Austrii. Na podstawie rozporządzenia Dublin III władze czeskie zwróciły się do Węgier o wtórne przejęcie zainteresowanego, co też Węgry uczyniły. Następnie obywatel pakistański złożył nowy wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej na Węgrzech, który został oddalony z tego powodu, że w jego wypadku Serbia stanowiła „bezpieczne państwo trzecie”. Z uwagi na zatrzymanie obywatela pakistańskiego Trybunał Sprawiedliwości orzekł w okresie krótszym niż 3 miesiące dzięki pilnemu trybowi prejudycjalnemu. Potwierdził on, że Węgry miały prawo odesłać obywatela pakistańskiego do „bezpiecznego państwa trzeciego”. (Wyrok Mirza z dnia 17 marca 2016 r., C-695/15 PPU)

Ponadto Trybunał Sprawiedliwości oświadczył, że prawo Unii pozwala na **zatrzymanie** osoby ubiegającej się o azyl, gdy jej zachowanie **zagroza bezpieczeństwu narodowemu lub porządkowi publicznemu**. Środek w postaci zatrzymania, przewidziany w europejskiej dyrektywie w sprawie przyjmowania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, odpowiada rzeczywiście celowi służącemu interesowi ogólnemu, jakim jest prawo każdej osoby do bezpieczeństwa osobistego, uznane przez Unię, a w szczególności przez Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej. (Wyrok J.N. z dnia 15 lutego 2016 r., C-601/15 PPU)

TECHNOLOGIE INFORMACYJNO- KOMUNIKACYJNE

Każdego roku zapada wiele wyroków w sprawach, które dotyczą stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych. W 2016 r. Trybunał Sprawiedliwości miał wielokrotnie okazję godzić wolność dostępu do informacji z ochroną praw autorskich.

Niderlandzka bulwarówka umieściła na swojej witrynie hiperłącze odsyłające do innej witryny, na której były nielegalnie opublikowane zdjęcia, do których prawa autorskie przysługują Playboymowi. Trybunał Sprawiedliwości uznał, że umieszczenie **hiperłącza** na witrynie gazety nie wymagało zgody Playboya, o ile gazeta nie działała w celu zarobkowym i nie wiedziała o bezprawnym charakterze publikacji zdjęć. Tymczasem jeśli hiperłącze zostało udostępnione w celu zarobkowym, należy domniemywać istnienie wiedzy na temat bezprawnego charakteru publikacji zdjęć. (Wyrok GS Media BV z dnia 8 września 2016 r., C-160/15)

W Niemczech przeciwko podmiotowi prowadzącemu sklep zostało wytoczone postępowanie sądowe przez Sony z tego powodu, że utwór muzyczny, do którego prawa autorskie przysługują japońskiej spółce, został nielegalnie udostępniony publicznie do ściągnięcia za pomocą **bezpłatnej i niezabezpieczonej sieci Wi-Fi** sklepu. Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że podmiot ten nie jest odpowiedzialny za ewentualne naruszenia praw autorskich, jakich dopuścili się użytkownicy jego sieci Wi-Fi, ponieważ jest on jedynie biernym pośrednikiem. Natomiast można mu nakazać zabezpieczenie sieci za pomocą hasła, aby położyć kres tym naruszeniom lub im zapobiegać. (Wyrok Mc Fadden z dnia 15 września 2016 r., C-484/14)

W innej sprawie dotyczącej Sony Trybunał Sprawiedliwości uznał, że **sprzedaż wiązana komputera i preinstalowanego oprogramowania** nie stanowi nieuczciwej praktyki handlowej. Co więcej, jeżeli przy zakupie komputera klient został należycie poinformowany o istnieniu preinstalowanego oprogramowania, nie może twierdzić, że taka oferta wiązana jest sprzeczna ze starannością zawodową, nawet jeśli sprzedawca nie wskazał ceny tego oprogramowania. (Wyrok Deroo-Blanquart z dnia 7 września 2016 r., C-310/15)

W związku z postępowaniami karnymi wszczętymi na Łotwie przeciwko dwóm osobom, które sprzedawały w Internecie **kopie zapasowe programów komputerowych** opracowanych przez Microsoft, Trybunał Sprawiedliwości wyjaśnił, że nabywca programu komputerowego może odsprzedać ten używany program zarówno jako oryginalny nośnik materialny zawierający tenże program, jak i jego licencję na używanie. Natomiast w sytuacji gdy dany nośnik materialny jest uszkodzony, zniszczony lub został zagubiony, nabywca nie może odsprzedać swojej kopii zapasowej programu komputerowego bez zgody właściciela praw autorskich. (Wyrok Ranks i Vasiļevičs z dnia 12 października 2016 r., C-166/15)

Trybunał Sprawiedliwości uznał wreszcie, że na wzór użyczenia tradycyjnych książek biblioteki publiczne mogą także użyczać **książki elektroniczne** bez zgody autorów. W każdym razie autorzy muszą, z jednej strony, korzystać ze słusznego wynagrodzenia z tytułu takiego użyczenia i z drugiej strony, jedynie książki uzyskane z legalnego źródła mogą być przedmiotem takiego użyczenia. (Wyrok Vereniging Openbare Bibliotheken z dnia 10 listopada 2016 r., C-174/15)

ZNAKI TOWAROWE

Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO, dawniej zwany OHIM) jest odpowiedzialny za rejestrację znaków towarowych UE i wzorów wspólnotowych oraz za zarządzanie tymi znakami i wzorami. Jego decyzje mogą być zaskarżane do Sądu Unii Europejskiej, zaś wyrok Sądu może być poddany kontroli pod względem prawnym przez Trybunał Sprawiedliwości. Około jedna trzecia spraw Sądu dotyczy sporów związanych ze znakami towarowymi.

Sąd uznał, że w przypadku **produktów żywnościowych lub napojów** renoma znaków towarowych McDonald's pozwala nie dopuścić do rejestracji znaków towarowych, w których wraz z nazwą produktu żywnościowego lub napoju jest używany przedrostek „Mac” lub „Mc”. I tak, spółka z Singapuru nie mogła uzyskać rejestracji przez EUIPO znaku towarowego **MACCOFFEE** dla produktów żywnościowych i napojów. (Wyrok *Future Enterprises/EUIPO* z dnia 5 lipca 2016 r., T-518/13)

Ponadto Sąd stwierdził, że **standardowy dzwonek alarmowy lub telefoniczny** nie może zostać zarejestrowany jako znak towarowy Unii ze względu na jego banalność. Taki dzwonek pozostaje zazwyczaj niezauważony i nie jest zapamiętywany przez konsumenta. (Wyrok *Globo Comunicação e Participações S.A./EUIPO* z dnia 13 września 2016 r., T-408/15)

Trybunał Sprawiedliwości orzekł wreszcie, że Sąd nie powinien był utrzymać w mocy decyzji EUIPO w sprawie rejestracji **kształtu kostki Rubika** jako znaku towarowego Unii. Sąd uznał w wyroku z 2014 r., że kształt kostki Rubika nie wiąże się z rozwiązaniem

technicznym i może zatem zostać zarejestrowany jako znak towarowy. Trybunał Sprawiedliwości uznał z kolei, że niezbędne jest uwzględnienie elementów technicznych niewidocznych w przedstawieniu graficznym kostki Rubika, takich jak zdolność rotacji indywidualnych elementów trójwymiarowej układanki. EUIPO będzie zatem musiał wydać nową decyzję z uwzględnieniem stwierdzeń dokonanych przez Trybunał. (Wyrok *Simba Toys GmbH & Co. KG/EUIPO* z dnia 10 listopada 2016 r., C-30/15 P)

OCHRONA ZDROWIA

Unia Europejska uwzględnia w wysokim stopniu interesy konsumentów. Dąży ona do wspierania ich bezpieczeństwa, polepszania wiedzy na temat przysługujących im praw i wzmacniania stosowania przepisów, które ich chronią. Sądy Unii Europejskiej orzekły zatem w wielu sporach dotyczących ochrony zdrowia konsumentów.

W 2016 r. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że oznakowanie niektórych **owoców cytrusowych** (cytryn, mandarynek i pomarańczy) wskazujące substancje chemiczne zastosowane po zbiorze jest obowiązkowe. Konsument musi być informowany o zabiegach, jakim zostały poddane owoce cytrusowe, gdyż w odróżnieniu od owoców o cienkiej skórce, w przypadku tych owoców mogą być stosowane dużo wyższe dawki substancji chemicznych. (Wyrok Hiszpania/Komisja z dnia 3 marca 2016 r., C-26/15 P)

Ponadto Sąd wypowiedział się na temat oświadczeń, zawartych na etykietach, w prezentacji produktów lub w reklamie, wskazujących korzystne skutki **glukozy** (na przykład: „glukoza wspomaga aktywność fizyczną” lub „glukoza przyczynia się do prawidłowego funkcjonowania metabolizmu energetycznego”). Oświadczenia te podkreślają jedynie korzystne skutki i nie wspominają o zagrożeniach związanych z nadmiernym spożyciem

cukru. Z tego powodu były one niejednoznaczne i wprowadzające w błąd, w związku z czym nie mogły zostać dopuszczone. (Wyrok Dextro Energy GmbH & Co. KG/Komisja z dnia 16 marca 2016 r., T-100/15)

Trybunał Sprawiedliwości orzekł wreszcie, że nowa dyrektywa w sprawie wyrobów tytoniowych (2014) jest ważna. Ustanawia ona zakaz, począwszy od 2020 r., wprowadzania do obrotu **wyrobów tytoniowych o charakterystycznym aromacie**, między innymi papierosów mentolowych. Przewiduje ona ponadto szczególne przepisy w odniesieniu do **papierosów elektronicznych**, ujednolicenie etykietowania i opakowania wyrobów tytoniowych, uściślając, że na opakowaniu należy zamieszczać ostrzeżenia zdrowotne w postaci wiadomości i kolorowej fotografii. (Wyroki Polska/Parlament i Rada i in. z dnia 4 maja 2016 r., C-358/14 i in.)

OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I ZWIERZĄT

Normy środowiskowe Unii Europejskiej należą do najbardziej rygorystycznych na świecie. Ich celem jest uczynienie gospodarki bardziej ekologiczną, ochrona bioróżnorodności i siedlisk przyrodniczych oraz zapewnienie wysokiego poziomu zdrowia i wysokiej jakości życia w Unii.

Prawo Unii wyklucza z rynku europejskiego **produkty kosmetyczne**, których składniki były testowane na zwierzętach. Trybunał Sprawiedliwości potwierdził, że nie można obchodzić zakazów przewidzianych w prawie Unii poprzez przeprowadzanie **testów na zwierzętach w krajach trzecich**. Wprowadzenie do obrotu w Unii produktów kosmetycznych, których niektóre składniki były testowane na zwierzętach poza Unią, może zatem zostać zakazane, jeżeli te wyniki są używane do wykazania bezpieczeństwa produktu. (Wyrok European Federation for Cosmetic Ingredients z dnia 21 września 2016 r., C-592/14)

Ponadto Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że Grecja uchybiła ciążącemu na niej zobowiązaniu do ochrony **olbrzymich żółwi morskich** *Caretta caretta* w zatoce Kyparissia, gdyż są one

niepokojone wskutek działalności turystycznej rozwiniętej w tym regionie. (Wyrok Komisja/Grecja z dnia 10 listopada 2016 r., C-504/14)

Zagrożenia środowiskowe mogą także pochodzić od organizmów szkodliwych, takich jak **bakteria *Xylella fastidiosa***, podejrzewana o powodowanie śmierci drzew oliwnych przez usychanie. Aby powstrzymać rozprzestrzenianie się tej bakterii, w 2015 r. Komisja nałożyła na państwa członkowskie obowiązek usunięcia roślin żywicielskich znajdujących się w promieniu 100 metrów wokół zakażonych roślin. W odpowiedzi na pytanie zadane przez włoski sąd administracyjny Trybunał Sprawiedliwości uznał tę decyzję za zgodną z zasadą ostrożności i proporcjonalną do celu ochrony fitosanitarnej w Unii, gdyż nauce nie są jeszcze znane żadne zabiegi pozwalające wyleczyć zakażone rośliny rosnące na polu. (Wyrok Giovanni Pesce i in. z dnia 9 czerwca 2016 r., C-78/16 i C-79/16)

POLITYKA ZAGRANICZNA I ŚRODKI OGRANICZAJĄCE

„Środki ograniczające” stanowią instrument polityki zagranicznej, za którego pomocą Unia zmierza do spowodowania zmiany polityki lub zachowania przez państwo trzecie. Mogą one przybrać formę embarga na broń, zamrożenia aktywów, zakazu wjazdu i tranzytu na terytorium UE, zakazu importu i eksportu itd. Mogą one odnosić się do rządów, spółek, osób fizycznych, a także grup lub organizacji (przykładowo grup terrorystycznych).

Trybunał Sprawiedliwości i Sąd rozpoznały wiele spraw dotyczących środków ograniczających w odniesieniu między innymi do Afganistanu, Białorusi, Wybrzeża Kości Słoniowej, Egiptu, Iranu, Libii, Rosji, Syrii, Tunezji, Ukrainy czy też Zimbabwe.

W ramach środków ograniczających przyjętych w związku z kryzysem na Ukrainie Sąd zatwierdził utrzymanie zamrożenia aktywów wielu **Ukraińców**, w tym byłego prezydenta **Wiktor Janukowycza**. Przeciwko tym osobom toczyły się postępowania karne w związku z defraudacją funduszy i aktywów publicznych i zamrożenie ich funduszy przyczyniało się skutecznie do ułatwienia ścigania. (Wyroki Janukowycz i in./Rada z dnia 15 września 2016 r., T-340/14 i in.)

Sąd zatwierdził także zamrożenie funduszy, jakim w 2015 r. został objęty **rosyjski** miliarder **Arkady Rotenberg**. Przyczynił się on bowiem do zagrożenia integralności terytorialnej Ukrainy, zapewniając budowę mostu między Rosją i Krymem, oraz

uruchamiając kampanię PR, aby przekonać dzieci na Krymie, że są obywatelami rosyjskimi mieszkającymi w Rosji. (Wyrok Arkady Rotenberg/Rada z dnia 30 listopada 2016 r., T-720/14)

Trybunał Sprawiedliwości potwierdził wreszcie środki ograniczające nałożone na **Johannesa Tomanę**, prokuratora generalnego **Zimbabwe**, oraz na 120 innych osób zamieszkałych w tym kraju i spółek mających tam siedzibę. Uznał, że osoby, które zajmują wysokie stanowiska, są w pełni zaangażowane w działalność rządu Zimbabwe i tym samym przyczyniły się do poważnych naruszeń praw człowieka, jakich dopuścił się ten rząd. (Wyrok Johannes Tomana i in./Rada i Komisja z dnia 28 lipca 2016 r., C-330/15 P)

B // KLUCZOWE DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI SĄDOWNICZEJ

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI

Do Trybunału Sprawiedliwości mogą być przede wszystkim wnoszone:

- ◆ **wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym**, w sytuacji gdy sąd krajowy ma wątpliwości co do wykładni aktu prawnego wydanego przez Unię lub co do jego ważności. Sąd krajowy zawiesza wówczas postępowanie, które się przed nim toczy, i zwraca się z pytaniami prejudycjalnymi do Trybunału Sprawiedliwości, który orzeka w przedmiocie wykładni, jaką należy nadać danym przepisom, lub w przedmiocie ich ważności. Po tym, jak Trybunał Sprawiedliwości wyjaśni w swoim orzeczeniu sporne kwestie, sąd krajowy może rozstrzygnąć zawisły przed nim spór. W sprawach wymagających udzielenia odpowiedzi w bardzo krótkim terminie (na przykład w zakresie azylu, kontroli granic, porwania dzieci itd.) przewidziany jest **pilny tryb prejudycjalny**;
- ◆ **odwołania** skierowane przeciwko orzeczeniom wydanym przez Sąd, stanowiące środki odwoławcze, w ramach których Trybunał Sprawiedliwości może uchylić orzeczenie Sądu;
- ◆ **skargi bezpośrednie**, które mają głównie na celu:
 - uzyskanie stwierdzenia nieważności aktu prawa Unii („**skarga o stwierdzenie nieważności**”) lub
 - stwierdzenie naruszenia prawa Unii przez państwo członkowskie („**skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom**”). Jeżeli państwo członkowskie nie zastosuje się do wyroku, w którym stwierdzono uchybienie zobowiązaniom, druga skarga, zwana skargą o „**stwierdzenie podwójnego uchybienia zobowiązaniom**”, może prowadzić do nałożenia na nie przez Trybunał kary pieniężnej;
- ◆ wniosek o wydanie **opinii** na temat zgodności z traktatami umowy, którą Unia zamierza zawrzeć z państwem trzecim lub z organizacją międzynarodową. Wniosek ten może zostać złożony przez państwo członkowskie lub przez instytucję europejską (Parlament, Radę lub Komisję).

692

sprawy wniesione

Postępowania prejudycjalne

453

w tym 8
w pilnym trybie
prejudycjalnym

Główne państwa członkowskie, z których pochodziły wnioski:

Niemcy:	84
Włochy:	62
Hiszpania:	47
Niderlandy:	26
Belgia:	26

35

skarg
bezpośrednich

w tym

31 skarg o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom i

3 skargi o „stwierdzenie podwójnego uchybienia zobowiązaniom”

175

odwołań od
orzeczeń Sądu

7

wniosków
o przyznanie
pomocy prawnej

Strona, która nie jest w stanie ponieść kosztów postępowania, może złożyć wniosek o przyznanie pomocy prawnej.

 704 sprawy rozstrzygnięte	453 postępowań prejudycjalne		w tym 9 w pilnym trybie prejudycjalnym	
	49 skarg bezpośrednich		w tym 27 stwierdzonych uchybień zobowiązaniom przeciwko 16 państwom członkowskim	
	Odwołania od orzeczeń Sądu 189 w tym 21 doprowadziło do uchylenia orzeczenia wydanego przez Sąd		Średni czas trwania postępowań 14,7 miesięcy	Pilny tryb prejudycjalny: 2,7 miesięcy

Główne dziedziny będące przedmiotem postępowań:

Konkurencja i pomoc państwa		56
Ochrona konsumentów		33
Podatki		41
Prawo socjalne		23
Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości		51
Rolnictwo		13
Swobody przepływu i przedsiębiorczości oraz rynek wewnętrzny		65
Środowisko naturalne		53
Transport		20
Własność intelektualna i przemysłowa		80

SĄD

Sąd orzeka w pierwszej instancji w przedmiocie skarg bezpośrednich wniesionych **przez osoby fizyczne lub prawne (spółki, stowarzyszenia itd.) oraz przez państwa członkowskie** na akty instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii Europejskiej oraz w przedmiocie skarg bezpośrednich mających na celu naprawienie szkody wyrządzonej przez instytucje lub ich pracowników. Rozpoznawane przez niego sprawy są głównie natury gospodarczej: własność intelektualna (znaki towarowe i wzory Unii Europejskiej), konkurencja i pomoc państwa.

Od dnia 1 września 2016 r. Sąd jest również właściwy do orzekania w pierwszej instancji w dziedzinie służby publicznej w przedmiocie sporów między Unią Europejską i jej pracownikami.

Od wyroków Sądu przysługuje odwołanie, ograniczone do kwestii prawnych, do Trybunału Sprawiedliwości.

974
sprawy wniesione

832
skargi
bezpośrednie

w tym:

336 dotyczących własności intelektualnej
163 w dziedzinie służby publicznej
333 inne skargi bezpośrednie (obejmujące 30 skarg wniesionych przez państwa członkowskie)

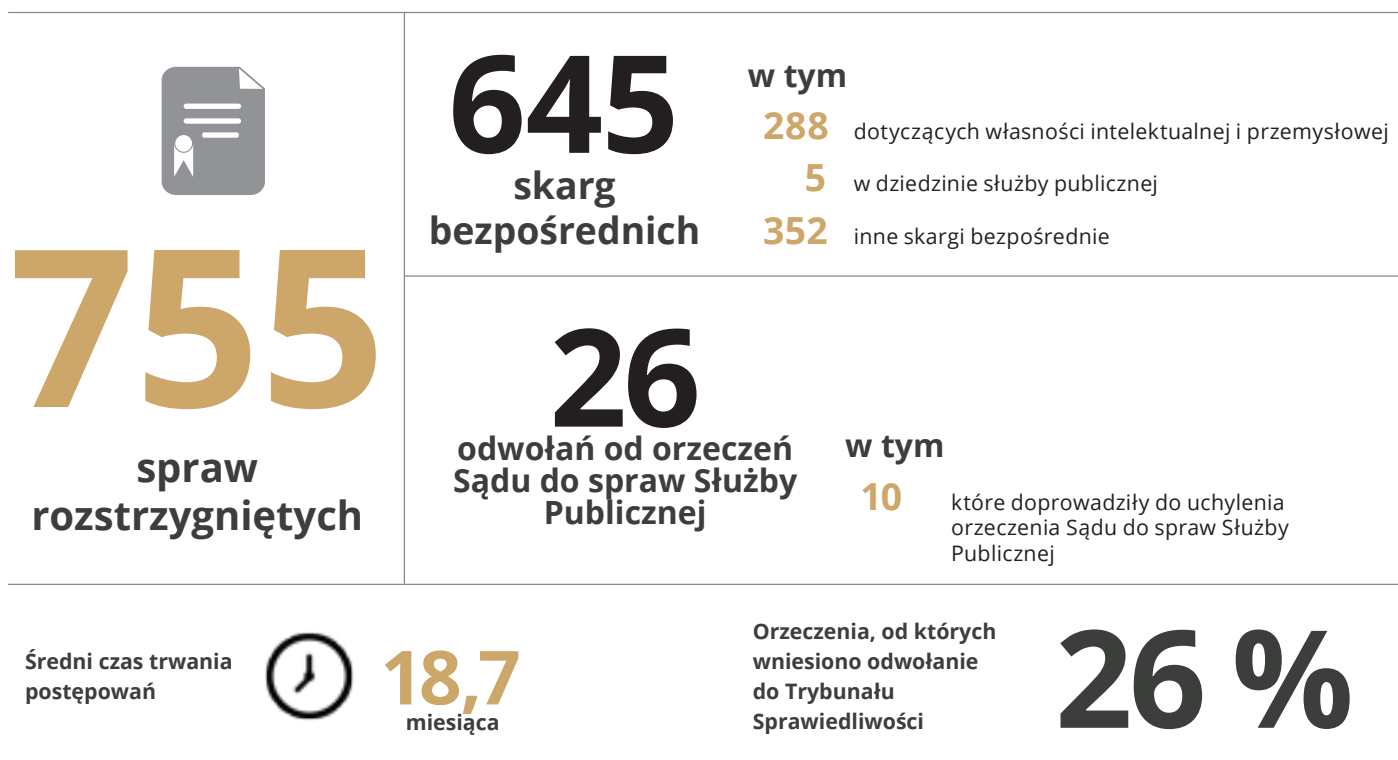
39 odwołań od orzeczeń Sądu do spraw
Służby Publicznej

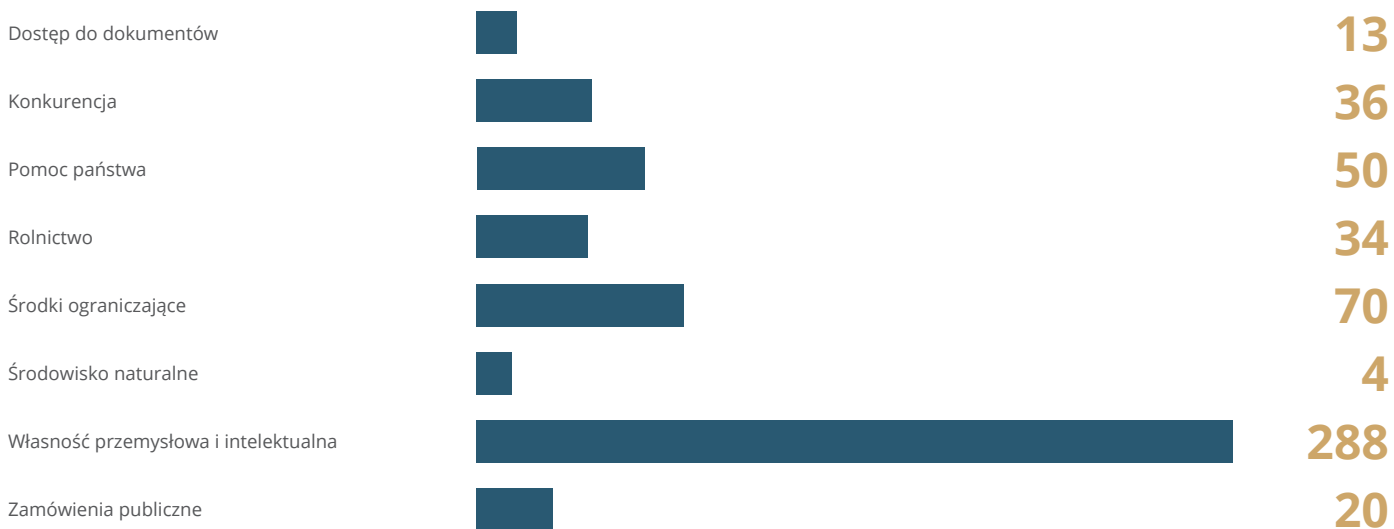
**Wnioski
o przyznanie
pomocy prawnej**

47

Strona, która nie jest w stanie ponieść kosztów postępowania, może złożyć wniosek o przyznanie pomocy prawnej.

Główne dziedziny będące przedmiotem postępowań:

SĄD DO SPRAW SŁUŻBY PUBLICZNEJ

Sąd do spraw Służby Publicznej, utworzony w 2004 r., zaprzestał w dniu 31 sierpnia 2016 r. swojej działalności w ramach reformy struktury sądowniczej Unii Europejskiej. Sprawy zawisłe w tej dacie zostały przekazane Sądowi, który od dnia 1 września jest sądem właściwym do orzekania w przedmiocie skarg dotyczących służby publicznej.

Chodzi tu o spory między instytucjami Unii Europejskiej a ich personelem (około 40 000 osób we wszystkich instytucjach i agencjach Unii łącznie) dotyczące głównie stosunków pracy w ścisłym znaczeniu oraz systemu zabezpieczenia społecznego.

Podane poniżej dane dotyczą wyłącznie okresu od 1 stycznia do 31 sierpnia 2016 r.

77

spraw
wniesionych

169

spraw
rozstrzygniętych

w tym

8

spraw rozstrzygniętych
ugodowo,

czyli około

5 %

10

miesięcy

Średni czas trwania postępowania

Orzeczenia, od których wniesiono
odwołanie do Sądu

21 %

3

ROK OTWARTOŚCI
I WYMIANY

A // WAŻNE WYDARZENIA

Dialog, jaki Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej utrzymuje z sądami krajowymi i obywatelami europejskimi, nie ogranicza się do postępowań sądowych, lecz wzbogacają go każdego roku liczne wymiany.

W tym względzie 2016 r. był rokiem bogatym w spotkania i w dyskusje, które przyczyniają się do rozpowszechniania prawa i orzecznictwa Unii, jak również do ich zrozumienia.

15 kwietnia

Finał „European Law Moot Court Competition”

European Law Moot Court Competition, organizowany od niemal 30 lat przez European Law Moot Court Society, jest konkursem polegającym na symulacji rozprawy, którego celem jest promowanie znajomości prawa Unii wśród studentów prawa. Finał tego konkursu, uważanego za jeden z najbardziej prestiżowych na świecie, odbywa się co roku w Trybunale, w którym zespoły składające się ze studentów pochodzących z wszystkich państw członkowskich Unii, ale także ze Stanów Zjednoczonych, rywalizują ze sobą podczas wystąpień sądowych, które toczą się przed jury składającym się z członków Trybunału Sprawiedliwości i Sądu. Zwycięzcą edycji 2016 jest Uniwersytet Lublański (Słowenia), podczas gdy nagrodę „najlepszego rzecznika generalnego” i „najlepszego pełnomocnika Komisji” zdobyły, odpowiednio, Emma Gheorghiu z Uniwersytetu w Lejdzie (Niderlandy) i Emily Rebecca Hush z Uniwersytetu Columbia (Stany Zjednoczone).

24 września

Dzień „otwartych drzwi” w Trybunale

Mając na celu przejrzystość i wzmocnienie bliskiego kontaktu z obywatelami, wiele instytucji krajowych i europejskich w Luksemburgu, w tym Trybunał, otwiera swoje drzwi dla publiczności. Inicjatywa ta pozwala wszystkim obywatelom odkryć możliwie z bliska kulisy tych instytucji. Jest to oryginalny sposób dla osób zwiedzających, by uzyskać informacje na temat roli i funkcjonowania różnych podmiotów publicznych poprzez pchnięcie drzwi ich budynków.

11 listopada

„Budowniczy Europy”, dialog z młodzieżą

Trybunał zaprosił licealistów pochodzących z różnych państw członkowskich na spotkanie z ważnymi osobistościami europejskimi w celu wymiany poglądów. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego Martin Schulz, przewodniczący Komisji Europejskiej Jean-Claude Juncker i prezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej Koen Lenaerts prowadzili dialog z uczniami z różnych belgijskich, francuskich, luksemburskich i niemieckich placówek edukacyjnych, jak również ze Szkoły Europejskiej w Luksemburgu. Przy tej okazji trzy osobistości przedstawiły swoją europejską ścieżkę kariery i podzieliły się z uczniami swoimi refleksjami na temat integracji europejskiej.

13-15 listopada

Forum sędziów

Sędziowie z różnych sądów państw członkowskich zbierają się każdego roku z okazji Forum organizowanego przez Trybunał w celu wymiany poglądów na różne tematy z zakresu prawa Unii. Wydarzenie to ma na celu wzmocnienie dialogu sądowego, jaki Trybunał prowadzi z sędziami krajowymi, w szczególności w ramach wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, ale także wspieranie rozpowszechniania i jednolitego stosowania prawa Unii, ponieważ sędziowie krajowi jako pierwsi stosują te przepisy do sporów, które muszą rozstrzygnąć.

Wizyty oficjalne w Trybunale

W ramach stałej wymiany instytucjonalnej, jaka istnieje między Trybunałem, innymi instytucjami europejskimi, sądami międzynarodowymi oraz instytucjami i sądami państw członkowskich Unii, Trybunał przyjął w 2016 r. delegacje komisji do spraw konstytucyjnych Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz parlamentów Regionu Walońskiego i Austrii. Ponadto przyjął on Laurenta Fabiusa, prezesa francuskiej rady konstytucyjnej, Jamesa Wolffe'a, Lord Advocate, Myrona Nicolatos, prezesa sądu najwyższego i Costasa Cleridesa, Attorney General Cypru, jak również delegacje sędziów sądu najwyższego Zjednoczonego Królestwa, najwyższego trybunału sprawiedliwości

Wielkiego Księstwa Luksemburga i rady stanu Republiki Francuskiej.

Trybunał przyjął także delegacje Rady Izb Adwokackich i Stowarzyszeń Prawniczych Unii Europejskiej i Union des avocats européens (stowarzyszenia adwokatów europejskich), jak również różne osobistości z państw członkowskich, między innymi dr. Milana Brgleza, przewodniczącego zgromadzenia narodowego Słowenii, Tima Soiniego, ministra spraw zagranicznych Finlandii, Ekaterinę Zaharięwą, ministra sprawiedliwości Bułgarii, Lucię Žitňanską, wicepremier i ministra sprawiedliwości Słowacji, Augusta Santosa Silvę, ministra spraw zagranicznych Portugalii, Mira Kovača, ministra spraw zagranicznych i europejskich Chorwacji, Arda van der Steura, ministra bezpieczeństwa i sprawiedliwości Niderlandów oraz Guya Arendta, sekretarza stanu w ministerstwie kultury Wielkiego Księstwa Luksemburga.

B // KLUCZOWE LICZBY

Stały dialog z przedstawicielami zawodów prawniczych

- Utrzymywanie dialogu sądowego z sędziami krajowymi

1938

sędziów krajowych
goszczonych
w Trybunale

- przyjęcie sędziów krajowych w ramach corocznego Forum sędziów lub w ramach stażu trwającego od 6 do 10 miesięcy w gabinecie członka
- seminaria organizowane przez Trybunał
- interwencje skierowane do sędziów krajowych w ramach stowarzyszeń lub europejskich sieci sądowych
- uczestnictwo w uroczystych spotkaniach najwyższych sądów krajowych oraz spotkania z prezesami lub wiceprezesami najwyższych sądów europejskich

- Wspieranie stosowania i zrozumienia prawa Unii przez osoby wykonujące zawody prawnicze

675

grup gości

- biorących udział w prezentacjach na temat rozpraw, w których uczestniczyli lub na temat funkcjonowania sądów

w tym

219

grup przedstawicieli zawodów
prawniczych

czyli 3318 osób

245

stażystów
prawników przyjętych w ramach
ich studiów

447

użytkowników zewnętrznych:
studenci, badacze, profesorzy, którzy
skorzystali ze zbiorów bibliotecznych
instytucji

Wzmocniony dialog z obywatelami europejskimi

 15 933 gości w tym 584 w dniu „otwartych drzwi”	 147 komunikatów prasowych (czyli łącznie 1810 wersji językowych)	 258 tweetów wysłanych z kont Twitter Trybunału, śledzonych przez 31 700 użytkowników	 85 wniosków o dostęp do dokumentów administracyjnych i archiwów historycznych instytucji
--	--	---	---

Około **18 000** wniosków rocznie o udzielenie informacji

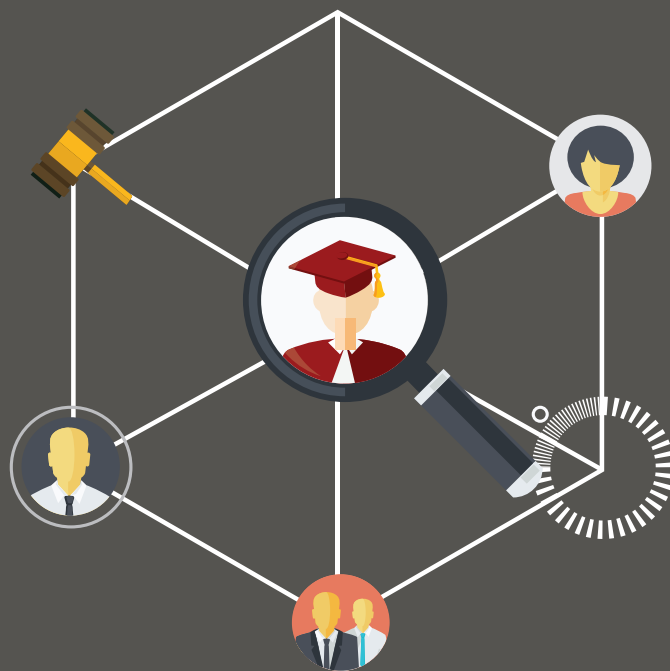
Regularny oficjalny i instytucjonalny dialog

 29 wizyt oficjalnych	 9 wizyt grecznościowych osobistości pochodzących z państw członkowskich lub z organizacji międzynarodowych	 7 uroczystych posiedzeń
---	---	--

4

ADMINISTRACJA W SŁUŻBIE SPRAWIEDLIWOŚCI

A // SPRAWNA, NOWOCZESNA I WIELOJĘZyczna ADMINISTRACJA

Sekretarz Trybunału Sprawiedliwości, sekretarz generalny instytucji, kieruje służbami administracyjnymi z upoważnienia prezesa. Podkreśla on zaangażowanie służb wspierających działalność sądową.

W kontekście stałego wzrostu działalności sądowej i zarazem redukcji personelu, jakie zażądały organy budżetowe w odniesieniu do okresu 2013–2017, wprowadzeniu w życie w trakcie minionego roku pierwszego i drugiego etapu reformy struktury sądowej musiało siłą rzeczy towarzyszyć przemyślane i innowacyjne zarządzanie zasobami oddanymi do dyspozycji instytucji.

Wzmocnienie Sądu pozwoliło uchronić podstawową działalność instytucji, a także skłoniło służby administracyjne do dalszej szybkiej i głębokiej adaptacji ich organizacji i ich sposobu funkcjonowania, aby móc towarzyszyć w optymalny sposób i bez dodatkowych zasobów wprowadzeniu w życie tej reformy.

Wyzwanie to mogło zostać przyjęte dzięki stałemu zaangażowaniu służb wspierających działalność sądową. Służby te podejmowały działania w celu optymalizacji i usprawnienia ich trybu pracy, jak świadczą o tym inicjatywy mające przykładowo na celu ucyfrowienie przepływu dokumentów w ramach rozpoznawania spraw od momentu ich wniesienia do momentu publikacji wyroku, refleksje snute w celu stawienia czoła

– ciągle w coraz bardziej wydajny sposób – potrzebom językowym sądów, lub przystosowywanie infrastruktury do nowych kontekstów, w jakich instytucja wykonuje swoją działalność.

Wszystkie innowacje i dostosowania wspomniane na kolejnych stronach świadczą o mobilizacji odpowiedzialnej instytucji, mającej na uwadze swój wkład w prawidłowe administrowanie wymiarem sprawiedliwości. Podczas gdy instytucje przygotowują się do świętowania 60. rocznicy traktatów rzymskich, nie ulega wątpliwości, że refleksje i prace podejmowane w celu nieustannie bliższej współpracy z partnerami Trybunału w państwach członkowskich powinny pozwolić naszkicować zarysy tego, czym będzie jutro Europa sprawiedliwości.

Alfredo **CALOT ESCOBAR**
Sekretarz

B // LICZBY I PROJEKTY

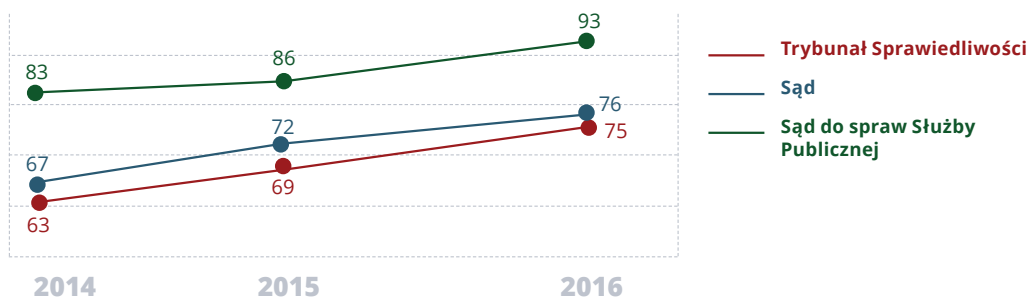
W kierunku dematerializacji przepływu dokumentów w ramach postępowania

Choć Trybunał jest najstarszą instytucją europejską, pozostaje on jednak zdecydowanie zwrócony ku przyszłości. Opierając się na ostatnich osiągnięciach technologicznych w zakresie informatyki sądowej, od wielu lat pracuje on nad ucyfrowieniem i zabezpieczeniem przepływu dokumentów w ramach postępowań wszczętych przed jego sądami od momentu wniesienia sprawy do momentu publikacji wyroku.

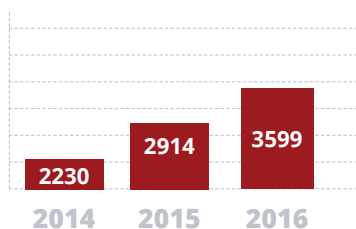
Jak pokazują wzmożone korzystanie z aplikacji e-Curia i codzienne publikowanie orzecznictwa w Zbiorze Orzeczeń, instytucja opiera się każdego dnia na możliwościach oferowanych przez narzędzia cyfrowe, aby zapewnić szybkość wymiaru sprawiedliwości i rozpowszechniania swojego orzecznictwa.

W momencie wniesienia nowej sprawy Trybunał Sprawiedliwości i Sąd udostępniają stronom aplikację informatyczną zwaną „e-Curia”, która pozwala w bezpieczny sposób składać i otrzymywać dokumenty procesowe drogą elektroniczną, jak również dokonywać wglądu w owe dokumenty. Sukces, z jakim spotkała się aplikacja e-Curia, nie przebrzmiał od momentu jej uruchomienia w 2011 r. i instytucja cieszy się z faktu, że od 2016 r. wszystkie państwa członkowskie korzystają z e-Curia, gdy są stronami w postępowaniu.

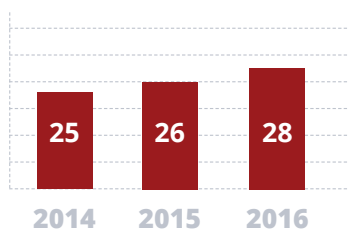
Odsetek pism procesowych złożonych za pośrednictwem e-Curia:

Liczba kont dostępu do e-Curia

Liczba państw członkowskich korzystających z e-Curia

Proces dematerializacji postępowań skłonił także Trybunał do przyspieszenia publikacji w **Zbiorze Orzeczeń**. Zbiór ten, który stanowi oficjalną publikację orzecznictwa sądów składających się na Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej we wszystkich językach urzędowych Unii, jest obecnie publikowany wyłącznie w wersji elektronicznej.

Od dnia 1 listopada 2016 r. publikacja w elektronicznym Zbiorze Orzeczeń (która od momentu jego utworzenia w 2012 r. miała miejsce w miesięcznych partiach) odbywa się obecnie w rytmie dziennym, tak aby zapewnić ukazywanie się orzeczeń w Zbiorze możliwie najszybciej po ich wydaniu.

Wyzwania związane z innowacyjnym zarządzaniem wielojęzycznością

Będąc wielojęzyczną instytucją sądowniczą, Trybunał musi być w stanie rozpoznać sprawę bez względu na to, w którym unijnym języku urzędowym została wniesiona, a następnie zapewnić rozpowszechnienie swojego orzecznictwa we wszystkich językach urzędowych.

Z uwagi na wyzwania związane ze wzrostem liczby języków urzędowych, z 4 w początkach integracji europejskiej do 24, Trybunał nigdy nie przestał usprawniać swojego zarządzania wielojęzycznością, aby utrzymać sprawne funkcjonowanie.

I tak, jego służby tłumaczeniowe kontynuują refleksje mające na celu przeanalizowanie możliwych sposobów optymalizacji wkładu tłumaczeń zewnętrznych, który ma pozwolić zbliżyć tłumaczenia prawnicze w Trybunale do praktyki oraz fachowej wiedzy prawniczej i językowej rozwiniętej w państwach członkowskich i jednocześnie pogłębić zasoby wiedzy specjalistycznej, które umożliwią dyrekcji generalnej tłumaczeń sprostanie strukturalnemu wzrostowi ilości stron do przetłumaczenia oraz kombinacji językowych, które należy uwzględnić.

Wspomniane refleksje, które wiążą się z niezbędnymi inwestycjami w poszukiwanie i rozwijanie kompetencji dostępnych w państwach członkowskich, są istotne dla przyszłości tłumaczeń prawniczych i samej instytucji ze względu na to, że wszystkie aspekty jej działalności sądowniczej są przesiąknięte wielojęzycznością.

Służby językowe w liczbach

24

potencjalne języki
postępowania

74

tłumaczy
konferencyjnych
obsługujących
rozprawy i spotkania

613

„prawników
lingwistów”
do tłumaczenia
dokumentów
pisemnych

23

wydziały
językowe

552

możliwe kombinacje
językowe

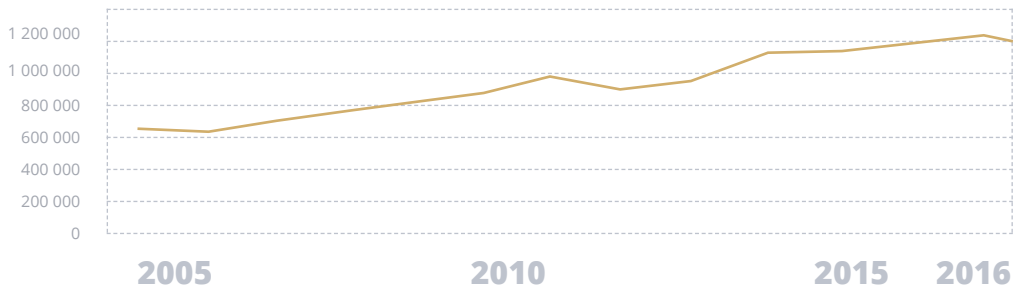
1 160 000

stron przetłumaczonych w 2016 r. przez służbę
tłumaczeń

Zmniejszenie potrzeb tłumaczeniowych
w 2016 r. (wewnętrzne środki oszczędnościowe):
440 000 stron

Ewolucja liczby stron do przetłumaczenia

Oszczędna, ekologiczna i bezpieczna infrastruktura

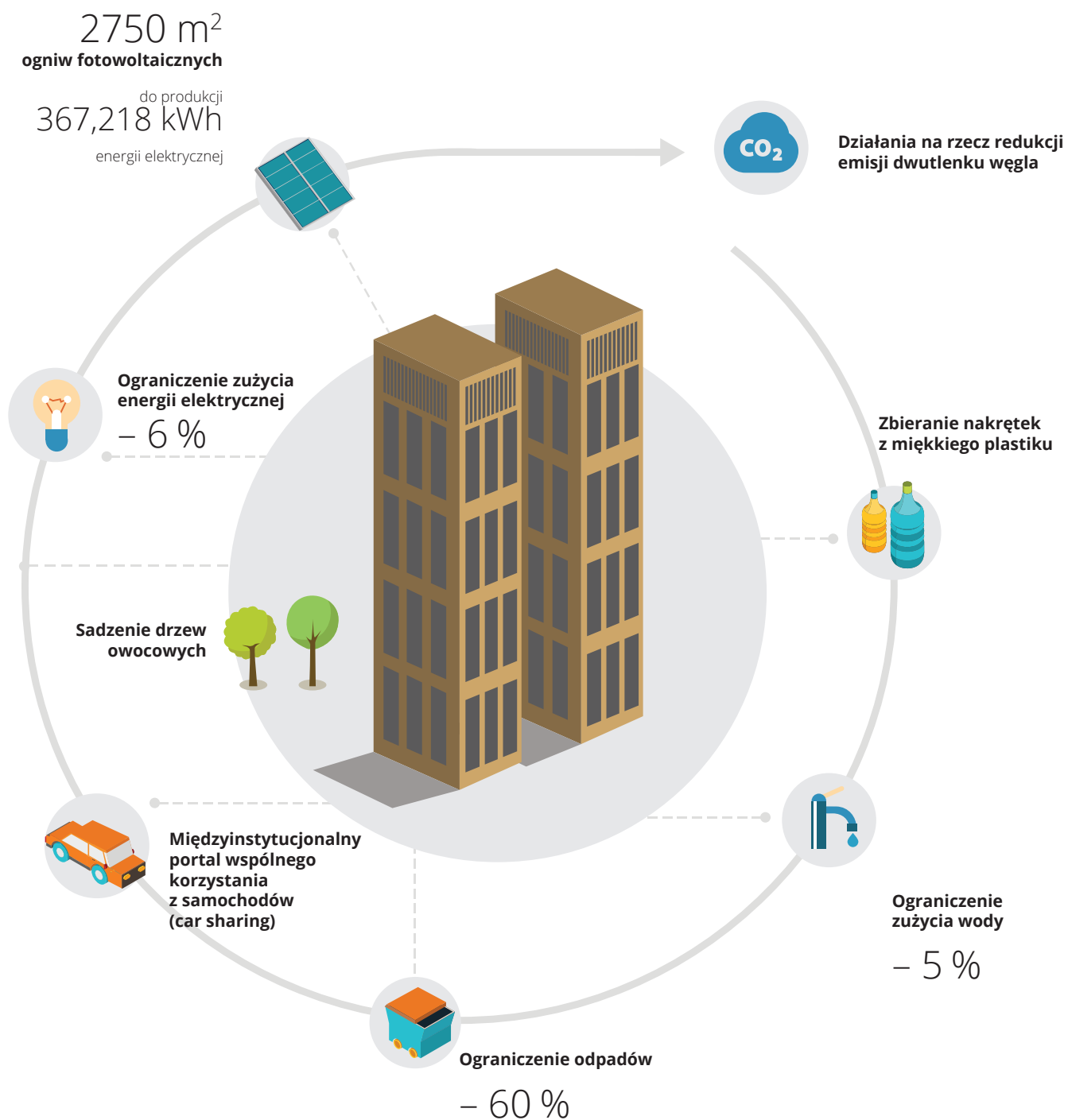
Renowacja infrastruktury Pałacu Sprawiedliwości (zapo-
czątkowana w 2008 r.), która powinna się zakończyć wraz
z oddaniem do dyspozycji trzeciej wieży w 2019 r., była
kontynuowana z uwzględnieniem potrójnego imperatywu
oszczędnościowego, ekologicznego i bezpieczeństwa osób,
pomieszczeń i danych.

Budynki, które zostały zaprojektowane w taki sposób, by
przestrzeń otwarta dla publiczności była oddzielona od
przestrzeni zarezerwowanej dla członków Trybunału i jego
personelu, aby zapewnić niezakłócone rozpatrywanie
spraw zgodnie z wymogami aktów proceduralnych, są stale
dostosowywane do oczekiwań społeczeństwa, do sporów,
które mogą zostać wniesione do sądów i do kontekstu mię-
dzynarodowego, w jakim prowadzą one swoją działalność.

Położenie **pierwszego kamienia** pod budowę trzeciej
wieży w czerwcu 2016 r. stanowi ważny etap w dążeniu
do celu polegającego na zgromadzeniu całego personelu
w tym samym miejscu, oferując tym samym znaczne
oszczędności zasobów pożądane przez organ budżetowy
w dziedzinie zarządzania infrastrukturą nieruchomościową.

Realizacji projektów nieruchomościowych instytucji, jak
również codziennemu zarządzaniu środkami i narzędziami
oddanymi do jej dyspozycji przyświeca ponadto nieustanna
troska o poszanowanie środowiska naturalnego, o czym
świadczy uzyskanie **rejestracji w EMAS** (Eco-Management
and Audit Scheme) w dniu 15 grudnia 2016 r. Certyfikacja ta,
stworzona w drodze rozporządzenia europejskiego i przy-
znawana organizacjom spełniającym surowe warunki zwią-
zane z ich polityką środowiskową i ich wysiłkami na rzecz
ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, stanowi
zatem silny wyraz uznania wysokich wyników środowisko-
wych uzyskanych przez Trybunał oraz jego zaangażowania
ekologicznego.

Wreszcie zarządzanie infrastrukturą musiało dostosować
się do nowych warunków bezpieczeństwa obowiązujących
we wszystkich państwach członkowskich, aby zapewnić
członkom, personelowi i ponad 100 000 przedstawicieli
zawodów prawniczych, gości i usługodawców, którzy mają
każdego roku dostęp do Trybunału, **niezakłócone i pełne
szacunku przyjęcie.**

5

SPOJRZENIE W PRZYSZŁOŚĆ **JAKOŚĆ WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI: NIEUSTANNE WYZWANIE**

Jakość wymiaru sprawiedliwości stanowi nieustanne wyzwanie dla każdej instytucji sądowej i Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej przywiązuje do niej najwyższą wagę. W ciągu ostatnich lat Trybunał podjął szereg działań w celu zachowania i wzmocnienia jakości wymiaru sprawiedliwości w porządku prawnym Unii Europejskiej. Działania te obracały się wokół trzech głównych osi:

- reforma struktury sądowniczej Unii Europejskiej;
- nowelizacja przepisów proceduralnych;
- modernizacja i aktualizacja metod pracy.

Działania te już przyniosły i nadal będą przynosić owoce. Podczas gdy liczba sporów przed dwoma sądami Unii wzrasta systematycznie, czas trwania postępowań ulega stale skróceniu mimo ograniczeń związanych z integralną wielojęzycznością, i to jedyną w tym względzie na świecie, która charakteryzuje postępowania przed tymi sądami.

W związku z tym Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej postanowił zintensyfikować swoje refleksje na temat jednej z głównych cech charakterystycznych wymiaru sprawiedliwości w Unii Europejskiej: wymiaru sprawiedliwości w sieci. Dziesiątki lat przed wymyśleniem i wprowadzeniem w życie Internetu europejski wymiar sprawiedliwości funkcjonował już w sieci za pośrednictwem procedury prejudycjalnej. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, głęboko przekonany o tym, że wzmocnienie współpracy sądowej w Unii Europejskiej może

poprawić jakość wymiaru sprawiedliwości z korzyścią dla obywateli, zamierza podjąć szereg inicjatyw w tym kierunku. Pierwsza z tych inicjatyw polega na zaproszeniu prezesów sądów najwyższych i trybunałów konstytucyjnych państw członkowskich Unii Europejskiej na forum dialogu na temat „wymiaru sprawiedliwości w sieci”, które odbędzie się w Luksemburgu w 2017 r. z okazji obchodów 60. rocznicy traktatów rzymskich.

6

ŚLEDZENIE AKTUALNOŚCI DOTYCZĄCYCH INSTYTUCJI

Przejdź do portalu wyszukiwarki orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości i Sądu za pośrednictwem strony Curia:

curia.europa.eu

Śledź aktualności orzecznicze i instytucjonalne:

- czytając **komunikaty prasowe** pod adresem: curia.europa.eu/jcms/PressRelease
- dokonując subskrypcji **kanałów RSS** Trybunału: curia.europa.eu/jcms/RSS
- śledząc **konto Twitter** instytucji: @CourUEpresse ou @EUCourtPress
- ściągając aplikację **App CVRIA** dla smartfonów i tabletów

Aby dowiedzieć się więcej na temat działalności instytucji:

- odwiedź stronę dotyczącą **sprawozdania rocznego za rok 2016**: curia.europa.eu/jcms/AnnualReport
 - **Panorama roku**
 - **Sprawozdanie dotyczące działalności sądowej**
 - **Sprawozdanie dotyczące zarządzania**

Dostęp do dokumentów instytucji:

- **archiwa historyczne**: curia.europa.eu/jcms/archive
- **dokumenty administracyjne**: curia.europa.eu/jcms/documents

Odwiedź siedzibę Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej:

instytucja proponuje zainteresowanym specjalnie przygotowane programy wizyt z uwzględnieniem zainteresowań każdej grupy (udział w rozprawie, zwiedzanie z przewodnikiem gmachów lub kolekcji sztuki, wizyta szkoleniowa):

curia.europa.eu/jcms/visits

W celu uzyskania wszelkich informacji dotyczących instytucji:

- Napisz do nas za pośrednictwem **formularza kontaktowego**: curia.europa.eu/jcms/contact

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

DYREKCJA DS. KOMUNIKACJI
PUBLIKACJE I MEDIA ELEKTRONICZNE
MARZEC 2017

Urząd Publikacji

ISBN 978-92-829-2269-9
ISSN 2467-1614
doi:10.2862/982286